

ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ І ТУРИЗМ

Останнім часом в Україні значного розвитку набув так званий подієвий туризм, основою якого є певна подія. До видів подій відносять: фестивалі, карнавали, паради, святкування; конференції, форуми, симпозіуми, круглі столи; освітні заходи; спортивні змагання; концерти, покази фільму, театральні постановки; ювілеї, весілля, торжества; ділові події і т. д. [1, с. 124]. Однією з найпопулярніших подій в подієвому туризмі є фестивалі, зокрема, військово-історичні.

Військово-історичні фестивалі – це складова частина такого виду діяльності, як військово-історична реконструкція. У вузькому розумінні військово-історична реконструкція (ВІР) – це вистава, сюжетною лінією якої є яка-небудь битва, бій, епізод військових дій між ворогуючими арміями певної епохи. Цей термін вживається й у більш ширшому значенні – це відтворення матеріальної і духовної культури тієї чи іншої історичної епохи і регіону з використанням археологічних, образотворчих і письмових джерел; це рух, що ставить перед собою наукові цілі і використовує метод рольової гри та наукового експерименту для більш глибокого вивчення досліджуваного питання [2].

Військово-історична реконструкція здійснюється реконструкторами. Реконструктори – люди, що займаються відтворенням побуту, ремесел, традицій та бойового мистецтва конкретної епохи конкретної держави. Вони досліджують історичні матеріали про виготовлення зброї, одягу, предметів побуту для того, щоб відтворити ці предмети за тими технологіями, за якими

вони виготовлялися. Також досліджуються і відтворюються звичаї і традиції. Багато реконструкторів займаються також історичним фехтуванням [2].

У більшості випадків, реконструктори об'єднуються в “Клуб Історичної Реконструкції” (КІР) або “Клуб Історичної Реконструкції та Фехтування” (КІРіФ), “Військово-Історичний Клуб” (ВІК). Діяльність таких клубів відбувається у двох напрямках:

– “жива історія” (Living History, лівінг-хісторі) – альтернативний спосіб історичного пізнання, коли люди штучно поміщаються в те середовище, ситуацію, яку реконструюють і на ділі, в атмосфері повного антуражу (костюми, обладунки, предмети побуту, всілякі дрібниці) перевіряють ті, чи інші припущення;

— військово-історичні фестивалі, на яких реконструктори представляють результати своїх досліджень широкому загалу.

Існує багато різних напрямків ВІР – в залежності від історичної епохи. Дана течія дуже популярна й в Україні.

На теренах України існують клуби, які реконструюють військові підрозділи різних історичних періодів. Наприклад: Київська Русь, середньовіччя; Козаччина XVII ст.; епоха Наполеонівських війн; Перша світова війна, армія УНР, січове стрілецтво, УГА; Друга світова війна, Червона армія, німецькі збройні сили, УПА. Майже всі реконструйовані історичні періоди представлені фестивалями (див. табл. 1).

Автор статті займається військово-історичною реконструкцією реєстрового козацтва доби гетьмана Богдана Хмельницького у складі ВІК “Курінь печерської реєстрової сотні Опанаса Передримирського КРП”. Даний клуб об'єднує близько десятка осіб, які на основі історичних джерел реконструювали мінімальний військовий підрозділ козацького війська XVII ст. Клуб бере активну участь у різноманітних фестивалях та заходах, присвячених XVII ст. як в Україні, так і за кордоном. Також здійснює лівінг-хісторі проекти,

серед яких наймасштабнішим був сплав на автентичних човнах-довбанках р. Удай (Полтавська область) у травні 2011 р. [4].

Табл. 1.

Найпопулярніші військово-історичні фестивалі України

№	Історичний період	Назва фестивалю	Місце проведення
1.	Середньовіччя	Фестиваль середньовічної культури “Стародавній Меджибіж”	смт Меджибіж Хмельницької обл.
2.		Фестиваль української середньовічної культури “Ту стань!”	с. Урич Сколівського р-ну Львівської області
3.		Міжнародний фестиваль середньовічної культури “Меч Луцького замку”	м. Луцьк
4.		Середньовічний фестиваль “Битва націй”	м. Хотин Чернівецької області
5.		Фестиваль середньовічної культури “Львів стародавній”	м. Львів
6.		Фестиваль “Генуезький шолом”	м. Судак, АР Крим
7.	XVII ст.	Військово-історичний фестиваль “Terra Heroica”	м. Кам’янець-Подільський
8.		Міжнародний військово-історичний фестиваль “Хотинська твердь”	м. Хотин
9.		Міжнародний військово-історичний фестиваль “Зборівська битва”	м. Зборів
10.	XVIII ст.	Фестиваль “Полтавська битва”	м. Полтава
11.	I світова війна	Міжнародний військово-історичний фестиваль “Відлуння великої війни” з нагоди Луцького (Брусиловського) прориву	м. Луцьк
12.	УНР	Фестиваль Радомишль, реконструкція подій 1919-20 рр.	м. Радомишль Житомирської обл.
13.		Військово-історичний фестиваль “Остання столиця”	м. Кам’янець-Подільський
14.	2 світова війна	Реконструкція “Корсунь-Шевченківський котел, лютий 1944 р.”	м. Корсунь-Шевченківський Черкаської обл.
15.		Військово-історична реконструкція “Велика Перемога. Травень 1945 р.”	м. Київ

Військово-історична реконструкція, як вид діяльності, дуже тісно пов’язана із туризмом, оскільки в рамках цього процесу відбуваються фестивалі, які залучають велику кількість учасників, як організаторів, так і відвідувачів. Окрім цього, учасників ВІК, які організують лівінг-історієві проекти, також можна віднести до категорії туристів, хоча цей вид туризму є

спеціалізованим і вузькопрофільним, оскільки в цих проектах беруть участь лише реконструктори.

Військово-історична реконструкція, зокрема, фестивальна діяльність, в Україні набуває значного розвитку, що в свою чергу сприяє розвитку подієвого туризму, збереженню української історії та культури.

Список літератури:

1. Тищенко П.В. Теоретичні аспекти та розвиток подієвого туризму регіону / П.В.Тищенко // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія Економіка. – 2011. – Спецвипуск 33. – Частина 4. – С.124–128.
2. Військово-історична реконструкція // [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://uk.wikipedia.org/wiki/Історична_реконструкція
3. Що таке Living History // [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.17c.kiev.ua/so-take-living-history>
4. Звіт про водний похід по Удаю 2011 // [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.17c.kiev.ua/minulizahodi/zvit-pro-vodnij-pohid-na-udaie-2011>